

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคำว่า "อาชญากรรม"

"อาชญากรรม" คำ ๆ นี้มีความหมายกว้างขวางและแตกต่างกันไปในแต่ละแห่ง เช่นคนโรมันจะหมายถึงคำว่า crimen ซึ่งมีความหมายถึง คำกล่าวหา คำร้องทุกข์ คนกรีกอาจหมายถึง คำตัดสินพิพากษา การกล่าวโทษ สำหรับคนอังกฤษจะหมายถึงการกระทำที่ฝ่าฝืนหน้าที่ ๆ บุคคลจำเป็นต้องมีต่อชุมชน ส่วนในสหรัฐอเมริกาหมายถึงการกระทำหรือการละเว้นการกระทำใด ๆ ที่กฎหมายได้ห้ามเอาไว้ ซึ่งผู้กระทำหรือละเว้นการกระทำนั้น ๆ จะต้องได้รับโทษ อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้พยายามจะให้ความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" ให้มีความหมายชัดเจนและยอมรับกันโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งนักกฎหมายและนักอาชญาวิทยาในปัจจุบันหลายคน เช่น

แดร์โร¹ (Darrow) และมิลเลอร์² (Miller) ได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรม หมายถึงการกระทำซึ่งถูกห้ามโดยกฎหมายของประเทศ ผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือผู้ที่กระทำการอันกฎหมายได้ห้ามไว้จะต้องได้รับโทษ นักอาชญาวิทยารุ่นต่อมาได้ให้คำ

¹Clarence Darrow, Crime : Its Causes and Treatment
(London: George G. Harrap & Co., Ltd., 1922), p. 1.

²Justin Miller, Handbook of Criminal Law (Minn : West
Publishing Co., 1934), p. 16.

วิเคราะห์ศัพท์จำกัดเจตเจตลงไปอีก เช่น แทพเพน³ (Tappan) และ เรคเลส⁴ (Reckless) ซึ่งได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรม หมายถึงการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ซึ่งผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาจะต้องได้รับโทษ นอกจากนี้ บาร์เนส⁵ (Barnes) และ คีบี⁶ (Quay) ยังถือว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมชนิดหนึ่ง และอาชญากรรมหมายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่สังคมนั้นเห็นว่า เป็นอันตรายหรือจะนำอันตรายมาสู่กลุ่ม หรือเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือผิดแปลกไปจาก ประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมนั้นได้วางไว้

จากคำวิเคราะห์ศัพท์ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า "อาชญากรรม" มีความหมายกว้างขวาง แต่ก็สามารถสรุปได้ 2 ประการ คือ

1. อาชญากรรมในความหมายทางสังคม หมายถึงการกระทำที่สังคมถือว่าเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์ ศีลธรรม ประเพณี และวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานของสังคม
2. อาชญากรรม ในความหมายทางกฎหมาย หมายถึงการกระทำหรือการละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยไม่มีข้อแก้ตัวหรือเหตุผลอันสมควร

³Paul W. Tappan, "Who is The Criminal?" American Sociological Review, XII (February, 1947), 100.

⁴Walter C. Reckless, The Crime Problem (New York: Appleton-Century - Crofts, 1967), p. 17.

⁵Harry Elmer Barnes and Negley K. Teeters, New Horizons in Criminology (New York: Prentice Hall, Inc., 1945), p. 2.

⁶Herbert C. Quay, Juvenile Delinquency (New York: D. Van Nostrand Co., Inc., 1965), p. 23.

สำหรับคำว่า "อาชญากรรม" ในความหมายทางกฎหมายนั้น จะเห็นได้ว่ายังมีความหมายไม่ชัดเจน เพราะทำให้เกิดปัญหาว่า การกระทำความผิดต่อกฎหมายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กฎหมายอาญา เช่นการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจร ถ้าที่ความตามความหมายของกฎหมายโดยเคร่งครัดแล้ว ก็ควรต้องรวมความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้เข้าไว้ในความหมายของ "อาชญากรรม" ด้วย ซึ่งก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ต้องตกเป็นอาชญากรด้วย ได้มีผู้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสังคมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อเอกชน และนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างความผิดที่กระทบกระเทือนต่อส่วนใดส่วนเสียของประชาชนส่วนรวม สังคม ศีลธรรมและประเพณี กับความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับส่วนใดส่วนเสียของประชาชนส่วนรวม ไม่เกี่ยวข้องกับสังคมหรือศีลธรรมและประเพณี ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงแนวทางอันเหมาะสมต่อไปในการที่จะจำแนกลักษณะความผิดให้เด่นชัดลงไปว่า การกระทำความผิดอย่างใดควรจะถือว่าเป็น "อาชญากรรม" ในความหมายทางกฎหมาย

การจัดประเภทอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยาในอดีตจำแนกลักษณะและจัดประเภทอาชญากรรมไว้ต่าง ๆ กัน เช่นจัดโดยถือผลแห่งความเสียหายเป็นหลัก ถือหลักสิ่งจูงใจ ถือหลักความหนักเบาของการกระทำ ฯลฯ เป็นต้น ในปัจจุบันการจำแนกลักษณะหรือจัดประเภทอาชญากรรมถือหลักจำแนก 3 ประการ⁷ คือ

1. การจำแนกลักษณะอาชญากรรมทางกฎหมาย หมายถึงการใช้กฎหมายเป็นมาตรการในการจำแนกลักษณะอาชญากรรม ซึ่งมักถือเอาความร้ายแรงของการกระทำผิดเป็นเกณฑ์ที่จะแสดงออกโดยลักษณะโทษ เช่นลักษณะโทษสถานหนักได้แก่ ประหารชีวิต

⁷อรุณี สุวรรณบุบผา, หลักอาชญาวิทยา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 40-46.

หรือจำคุกตลอดชีวิต ลักษณะโทษธรรมดาได้แก่ จำคุกหรือทั้งจำและปรับ ส่วนโทษสถานเบาอาจจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท เป็นต้น ซึ่งอาจจะทำให้การจัดประเภทของอาชญากรรมได้เป็น ประเภทอุกฉกรรจ์ ประเภทธรรมดา และประเภทลหุโทษ

2. การจำแนกลักษณะเป็นรายตัวบุคคล หมายถึงการจำแนกที่พิจารณาจากคุณสมบัติเฉพาะ หรือเหตุผลเฉพาะของผู้กระทำผิดแต่ละบุคคล เช่น ลอมโบรโซ (Lombroso) ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของอาชญากรโดยกำเนิดว่าเป็นผู้ที่ร่างกายมีปมด้อย เป็นเอกลักษณะ หรืออาชญากรโดยอารมณ์ และอาชญากรที่กระทำผิดเป็นครั้งคราวก็จะมีลักษณะอื่น ๆ เป็นเอกลักษณะ เป็นต้น

3. การจัดประเภทโดยพิจารณาจากระบบพฤติกรรมทางสังคม หมายถึงการจัดที่พิจารณาพฤติกรรมของผู้กระทำผิดออกเป็นประเภท โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้กระทำผิดกับลักษณะสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ลักษณะการดำเนินอาชีพของอาชญากร ลักษณะปฏิกริยาโต้ตอบจากสังคม ฯลฯ เช่น คลินาร์ด³ (Clinard) ได้แบ่งอาชญากรรมตามแบบนี้ได้ถึง 8 ประเภทคือ อาชญากรรมอาชีพ อาชญากรรมประเภทกระทำ ความผิดโดยใช้ตำแหน่งหน้าที่เป็นเครื่องมือ อาชญากรรมการเมือง อาชญากรรมเลียนแบบ อาชญากรรมรวม อาชญากรรมประเภทที่ขัดต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเป็นครั้งคราว อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายชั้นอุกฉกรรจ์ เป็นต้น

เนื่องจากการกำหนดประเภทอาชญากรรมนั้นแต่ละแบบก็มีข้อบกพร่องไม่สมบูรณ์ต่าง ๆ กัน ส่วนใหญ่โดยทั่ว ๆ ไปการกำหนดประเภทอาชญากรรมจะจัดโดยคำนึงถึง

³ Marshall B. Clinard and Richard Quinney, Criminal Behaviour Systems : A Typology (New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1967), pp. 14-18.

วัตถุประสงค์ว่าจะนำไปใช้ในกิจการใดเป็นประการสำคัญมากกว่า

สำหรับอาชญากรรมในประเทศไทยแบ่งออกเป็นประเภท ๆ ตามบทบัญญัติของกฎหมายอาญา ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 และตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. อาชญากรรมความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หมายถึงการกระทำ ความผิดที่ห้ามตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 1-12 รวมทั้งความผิดกฎหมาย ความผิด 12 ลักษณะ ได้แก่

- ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร
- ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง
- ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม
- ลักษณะ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา
- ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน
- ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน
- ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง
- ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า
- ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ
- ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
- ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง
- ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

2. อาชญากรรมความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ หมายถึงการกระทำ ความผิดที่ห้ามตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่สำคัญคือ

- 2.1 ความผิดพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. 2490
- 2.2 ความผิดพระราชบัญญัติเงิน พ.ศ. 2472
- 2.3 ความผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2456
- 2.4 ความผิดพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493

- 2.5 ความผิดพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2479
- 2.6 ความผิดพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471
- 2.7 ความผิดพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ. 2481
- 2.8 ความผิดพระราชบัญญัติปราบการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ. 2471
- 2.9 ความผิดพระราชบัญญัติอื่น ๆ

ทฤษฎีอาชญากรรม

จากยุคของลอมโบโรโซ (Lombroso - 1880) ซึ่งเป็นบิดาแห่งอาชญาวิทยาสมัยใหม่ ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าจากเดิมไปมาก จากทฤษฎีทางชีววิทยาไปสู่ทฤษฎีทางจิตวิทยา และสุดท้ายมาสู่ทฤษฎีทางสังคมวิทยา แก่ทฤษฎีใด ๆ ที่เคยใช้อธิบายพฤติกรรมของอาชญากรในอดีต ปัจจุบันก็ยังสามารถใช้อธิบายได้ เพราะยังไม่มีทฤษฎีใดที่ได้พิสูจน์แล้วแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถูกต้องเสมอและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทฤษฎีอาชญากรรมที่สำคัญมี 3 ทฤษฎี⁹ คือ ทฤษฎีทางชีววิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร ทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร และทฤษฎีทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร

1. ทฤษฎีทางชีววิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร จากผลงานของคาร์วิน (Dawin) ในเรื่องวิวัฒนาการ ทำให้มีการพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมในแง่ของลักษณะทางชีววิทยาและลักษณะทางกายภาพ นักอาชญาวิทยามางสำนักเชื่อว่าพฤติกรรมทางอาชญากรรมถ่ายทอดกันทางกรรมพันธุ์ มีการศึกษากันต่าง ๆ เพื่ออ้างอิงความเชื่อถือนี้ เช่นศึกษาฝาแฝด และพฤติกรรมทางอาชญากรรม คือเมื่อคนหนึ่งเป็นอาชญากรอีกคนหนึ่ง

001099

⁹C. Ray Jeffery, Crime Prevention Through Environmental Design (London: Sage Publications, Inc., 1971), pp. 95-99.

ก็จะเป็นคล้ายเช่นเดียวกัน หรือพยายามที่จะเปรียบเทียบการวัดผลลักษณะทางกายภาพของอาชญากรกับบุคคลธรรมดา เพราะเชื่อว่าลักษณะบกพร่องทางกายภาพเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ บุคคลที่มีลักษณะบกพร่องนี้การประกอบอาชญากรรมจะเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต แต่การศึกษาเพื่ออ้างอิงต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีผู้คัดค้านว่าไม่ถูกต้องนัก เพราะได้ละเลยความจริงที่ว่า พฤติกรรมเป็นการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการไม่สนใจต่อสิ่งแวดล้อมนั้นจึงไม่ถูกต้อง เช่นการค้นพบของฮูตัน (Hooton) ที่พบว่า การที่ชาวยุโรปทางใต้มีพฤติกรรมทางอาชญากรรมมากกว่าชาวยุโรปทางเหนือ สามารถอธิบายได้จากองค์ประกอบเช่น อายุ เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การอพยพและการศึกษา ไม่ใช่จะมองแต่ในด้านลักษณะทางกายภาพอย่างเดียว¹⁰

2. ทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร นักจิตวิทยาพิจารณาพฤติกรรมทางอาชญากรรมว่า มีสาเหตุมาจากความไม่สมประกอบทางบุคลิกภาพ เช่น ความกังวลใจ สภาพจิตที่ไม่ปกติ ความกระหมกกระเทือนทางอารมณ์ ฯลฯ ซึ่งจะผลักดันให้การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์แตกต่างกัน ซึ่งองค์ประกอบทางบุคลิกภาพของมนุษย์ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์มีอยู่ 3 ส่วน คือ¹¹

2.1 ส่วนที่เรียกว่า Id องค์ประกอบส่วนนี้เป็นส่วนที่แสวงหาความผ่อนคลายต่าง ๆ

2.2 ส่วนที่เรียกว่า Ego องค์ประกอบส่วนนี้เป็นส่วนที่ชี้แนะ Id ถึงแหล่งความพอใจต่าง ๆ และหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานจากสิ่งแวดล้อม

2.3 ส่วนที่เรียกว่า Superego องค์ประกอบส่วนนี้เป็นส่วนการประเมินผลการกระทำของมนุษย์โดยบุคคลอื่น (โดยปกติคือ บิดาและมารดา) คือประเมินผลพฤติกรรมของแต่ละบุคคลว่าถูกหรือผิด

¹⁰ Ibid., p. 96.

¹¹ Ibid., p. 97.

องค์ประกอบของบุคลิกภาพทั้ง 3 ส่วนนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของมนุษย์ในบุคคลปกติ องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุล การขัดแย้งที่เกิดขึ้น เป็นต้นว่า ego ไม่สามารถพัฒนาหรือปรับให้เข้ากับ superego ได้ประการหนึ่ง และพฤติกรรมตามความต้องการของ id ไม่สามารถควบคุมได้หรือถูกควบคุมมากเกินไป อีกประการหนึ่ง อาจจะเป็นเหตุให้บุคคลผู้นั้นมีสภาพเป็นอาชญากรได้ ซึ่งในปัจจุบันจิตแพทย์ได้ลงความเห็นว่โรคจิตที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมและมีส่วนผลักดันให้คนไข้ต้องประกอบอาชญากรรมนั้น ได้แก่ Psychoses และ Psychopathie personality¹² แต่อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรนี้ก็ยังมีผู้คัดค้านว่า ได้ละเลยองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เช่นองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะแนวความคิดตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ยึดถืออิทธิพลจากแรงจูงใจ อันมีพื้นฐานมาจากสัญชาตญาณและปัจจัยทางชีววิทยา แต่เนื่องจากปัจจัยทางชีววิทยาของมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่า จะอยู่ในสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างไร ดังนั้นพื้นฐานของแรงจูงใจซึ่งมาจากปัจจัยทางชีววิทยาย่อมจะไม่เปลี่ยนแปลงด้วย ดังนั้นองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม ย่อมมีความสำคัญ เพราะตามข้อเท็จจริงแล้ว แต่ละสังคมย่อมจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป แบบของสิ่งเร้าที่ต้องการการตอบสนองย่อมจะต้องแตกต่างกันตามสภาพของสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละแห่งด้วย

3. ทฤษฎีทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากร ขณะที่นักจิตวิทยาสนใจขบวนการทางจิตใจ นักสังคมวิทยาก็สนใจในเรื่องการปะทะทางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม สถานภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของ อายุ เพศ เชื้อชาติ ที่อยู่อาศัย ค่านิยมทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ครอบครัว การศึกษา และ ฯลฯ ทั้งนี้เพราะนักสังคมวิทยาเชื่อว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ยิ่งกว่าการถ่ายทอดลักษณะนิสัยในทางกรรมพันธุ์

¹² อรุณี สุวรรณบุบผา, เรื่องเดิม, หน้า 97.

สาเหตุของอาชญากรรม

ในทางอาชญาวิทยามรืบทันว่า ศาสตร์แขนงต่าง ๆ หรือวิทยาการในสาขาต่าง ๆ มีความสำคัญโดยเท่าเทียมกันต่อการอธิบายถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรม ทั้งนี้ เพราะยังไม่มีวิทยาการสาขาหนึ่งสาขาใดโดยเฉพาะที่สามารถอธิบายถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้อย่างแน่นอนชัดแจ้ง ปัจจุบันปัญหาการวิเคราะห์สาเหตุแห่งอาชญากรรมอยู่ที่ว่า นักวิชาการในสาขาต่าง ๆ พยายามที่จะอธิบายสภาพการเกิดอาชญากรรมตามประสบการณ์และพินความรู้ของตน ขณะเดียวกันได้ละเลยศาสตร์ในแขนงอื่น ๆ เสียโดยสิ้นเชิง เช่น นักเศรษฐศาสตร์จะวิจารณ์สาเหตุแห่งอาชญากรรมว่าเกิดขึ้นเพราะสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนยากจน หรือถ้าเป็นจิตแพทย์ก็จะวิเคราะห์ว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะสภาพจิตของคนเสื่อมทรามลง ซึ่งจากการวิพากษ์วิจารณ์โดยมองในด้านเดียวเช่นนี้ ทำให้ยากที่จะเชื่อถือได้ แต่จากการที่ไค้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า การศึกษาถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้ค่อย ๆ เจริญก้าวหน้ามาตั้งแต่ยุคของลอมโบโรโซ (Lombroso - 1880) และทำให้เกิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมของบุคคลต่าง ๆ มากมาย เช่น เจฟเฟอรี¹³ (Jeffery) บลอค¹⁴ (Bloch) โลเปซ-เรย์¹⁵ (Lopez-Rey)

¹³C. Ray Jeffery, op. cit., pp. 95-99.

¹⁴Herbert A. Bloch and Frank T. Flynn, Delinquency : The Juvenile Offender in America Today (New York: Random House, 1956), pp. 96-237.

¹⁵Manuel Lopez-Ray, Crime : An Analytical Appraisal (New York: Praeger Publishers, Inc., 1970), pp. 102-146.

เกลด¹⁶ (Glueck) และคนอื่น ๆ อีกหลายคน ซึ่งทำให้เกิดทฤษฎีสำคัญ 3 ทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นในการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรม ทฤษฎีต่าง ๆ จึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษาและวิเคราะห์อย่างมาก และก็เป็นที่ยอมรับกันว่า สาเหตุของอาชญากรรมนั้นมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องผสมผสานอยู่ 3 ประการ คือ สาเหตุทางกายภาพ สาเหตุทางจิตใจ และสาเหตุทางสังคม

1. สาเหตุแห่งอาชญากรรมทางกายภาพ หมายถึงสาเหตุของอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมนุษย์และปัจจัยทางค่านิยมของมนุษย์ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อความประพฤติและความเป็นอยู่ประจำวัน

1.1 ภูมิศาสตร์กายภาพกับอาชญากรรม ภูมิศาสตร์กายภาพเป็นสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมนุษย์ที่สำคัญ อานนท์ อาภาภิรม¹⁷ กล่าวว่า "สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุดได้แก่สภาวะทางภูมิศาสตร์ หรือกล่าวได้ว่า สภาวะทางภูมิศาสตร์เป็นผู้กำหนดการดำเนินชีวิตของมนุษย์" คำกล่าวนี้เป็นความจริงค่ายสำหรับในเรื่องที่เกี่ยวกับอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพของท้องถิ่นและสภาพภูมิอากาศ เพราะพบว่าในย่านที่มีชุมชนหนาแน่นและมีอัตราการเพิ่มของประชากรสูง จะมีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงตามไปด้วย จากการศึกษาของชอร์¹⁸ (Shaw) ซึ่งใช้วิธีการศึกษาแบบนิเวศวิทยามาใช้

¹⁶ Sheldon and Eleanor Glueck, Unraveling Juvenile Delinquency (4d ed.; Mass: Harvard University Press, 1964), pp. 183-196.

¹⁷ อานนท์ อาภาภิรม, สังคมวิทยา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2518), หน้า 29.

¹⁸ Clifford R. Shaw and Henry D. McKay, Juvenile Delinquency and Urban Areas (Chicago: Chicago University Press, 1942), pp. 18-22.

สำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของนครชิคาโกกับอัตราการกระทำผิดของเด็กพบว่า ประเภทการกระทำผิดของเด็กมีความสัมพันธ์กับสภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละเขต และจะมีอัตราการกระทำผิดแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้การกระทำผิดของเด็กจะมีจำนวนสูงมาก ในท้องที่ ๆ เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งย่านที่มีการเปลี่ยนแปลงของประชากรสูง สำหรับอิทธิพลของสภาพภูมิอากาศนั้น จากสถิติต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกาพบว่า อัตราการประกอบอาชญากรรมแปรผันตามฤดูกาลและเดือน อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อบุคคลจะเกิดมากในฤดูหรือเดือนที่มีอากาศอบอุ่นขึ้นและฤดูร้อน อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเดือนที่มีอากาศเย็นลง นอกจากนี้จากการศึกษาสถิติต่าง ๆ ของประเทศฝรั่งเศส อิตาลี และประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ก็ปรากฏว่าสนับสนุนการสังเกตอย่างเดียวกัน¹⁹ ซึ่งเหตุผลของการแปรผันของอาชญากรรมเนื่องจากผลของการเปลี่ยนแปลงฤดูกาลหรือภูมิอากาศนี้เพราะว่าฤดูกาลที่ต่างกันจะมีผลต่อรูปแบบการทำงานและความเป็นอยู่ร่วมกันของมนุษย์²⁰ จากการศึกษาหาเหตุผลของเฮนติก²¹ (Hentig) และคนอื่น ๆ พบว่า การที่เดือนที่อบอุ่นขึ้นมีอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อบุคคลมากขึ้น มีสาเหตุเนื่องมาจากการอพยพโยกย้ายและโอกาสที่จะพบปะติดต่อกันส่วนตัวมากขึ้น และการที่เดือนหรือฤดูที่อากาศเย็นลงมีอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมากขึ้น มีสาเหตุเนื่องมาจากมีชั่วโมงแห่งความมืดยาวนาน

¹⁹Herbert A. Bloch and Gilbert Geis, Man, Crime and Society (New York: Random House, 1966), p. 167.

²⁰Loc. cit.

²¹Hans Von Hentig, The Criminal and His Victim : Studies in The Sociobiology of Crime (New York: Yale University Press, 1948), p. 355.

อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่ยอมรับกันว่า การเกิดอาชญากรรมมิได้มีความสัมพันธ์กับสภาพ
 ความเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศแต่อย่างใด แต่ก็มีนักอาชญาวิทยาหลายท่านที่ยังเชื่อถือ
 แต่ก็มีบางท่านที่ให้เหตุผลอื่นสนับสนุน เช่น เบิร์ต²² (Burt) ได้ศึกษา การกระทำผิด
 ของเด็กในลอนดอน พบว่ามีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากในฤดูร้อนและมี
 การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากในฤดูหนาว ซึ่งความผิดประเภทหลังนี้ เบิร์ตได้ลงความ
 เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับเทศกาลคริสต์มาส อันเป็นฤดูกาลจัดหาของขวัญ ซึ่งเด็กอาจจะ
 ฉวยโอกาสนี้ทำการลักขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น ดังนั้นปัจจุบันนี้จึงยังไม่มีหลักฐานที่จะแสดง
 ให้เห็นชัดเจนถึงความเกี่ยวพันระหว่างสภาพภูมิอากาศกับอาชญากรรม แต่ความเกี่ยวพัน
 ดังกล่าวนี้ถ้าหากจะมีขึ้นก็อาจจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรม สภาพสังคม และเศรษฐกิจ
 ควบ

1.2 สุขวิทยากายภาพกับอาชญากรรม ในปี ค.ศ. 1883 คณะกรรมการ
 มนุษย์วิทยากายภาพของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยได้ทำการศึกษาถึงสุขภาพ
 พลานามัย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ตลอดจนบุคลิกลักษณะอื่น ๆ ของเด็กที่กระทำผิด โดยนำ
 มาเปรียบเทียบกับเด็กที่ไม่ได้กระทำผิด ปรากฏว่าเด็กที่กระทำผิดเหล่านี้มีส่วนสูงต่ำกว่า
 และมีน้ำหนักน้อยกว่าเด็กที่ไม่ได้กระทำผิด²³ หลังจากนั้น เบิร์ต (Burt) ได้ทำการศึกษา
 เกี่ยวกับสุขภาพของเด็กที่กระทำผิดในเวลาต่อมา ก็พบว่าพวกเด็กที่กระทำผิดมีผู้ป่วยด้วย
 โรคภัยไข้เจ็บประเภทต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่าเด็กที่ไม่ได้กระทำผิด²⁴ การที่เป็นเช่นนี้

²²Cyril Burt, The Young Delinquent (London: University of
 London Press Ltd., 1943), p. 171.

²³Hermann Mannheim, Comparative Criminology (London:
 Routledge and Kegan Paul, 1965), p. 207.

²⁴Cyril Burt, op. cit., p. 249.

ชี้ให้เห็นว่า ความบกพร่องในสุขภาพของเด็กน่าจะแสดงถึงการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดการเอาใจใส่ หรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กไม่อำนวยต่อสุขภาพของเด็ก ซึ่งจากการศึกษาข้างต้นนี้เป็นเหตุให้นักอาชญาวิทยาหลายท่านเชื่อถือ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีข้อโต้แย้งเช่นเดียวกัน เพราะ เกลค²⁵ (Glueck) ได้ศึกษาสุขภาพเด็กที่กระทำผิด 500 คนเปรียบเทียบกับเด็กที่มีได้กระทำผิดจำนวนเท่ากัน โดยตรวจสุขภาพอย่างละเอียด นับตั้งแต่น้ำหนัก ส่วนสูง พัน หู ตา คอ จมูก หัวใจ ปอด กระดูก ผิวหนัง ต่อมต่าง ๆ ระบบประสาท ฯลฯ ผลกลับปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเด็กทั้ง 2 กลุ่ม และเกลคยังให้ความเห็นว่า องค์ประกอบทางสุขภาพกายภาพจะมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมที่จะประกอบอาชญากรรมน้อยกว่าองค์ประกอบทางด้านสังคม ครอบครัว และจิตวิทยา

2. สาเหตุแห่งอาชญากรรมทางจิตวิทยา เนื่องจากการที่จะเข้าใจความประพฤติของมนุษย์ที่ปฏิบัติต่อกันได้ ก็ต่อเมื่อได้ทราบประวัติความเป็นมาในการเจริญเติบโตและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีต เนื่องจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์ได้รับในภายหลังจะสร้างให้มนุษย์มีลักษณะอารมณ์ นิสัย และความประพฤติเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกันออกไป นักจิตวิทยาส่วนใหญ่พิจารณาพฤติกรรมทางอาชญากรรมว่ามีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตหรือความไม่สมประกอบทางบุคลิกภาพ ซึ่งประสบการณ์ที่เลวร้ายและสภาพแวดล้อมมีส่วนผลักดันอย่างมาก แต่มีการวิจัยบางอันที่ยังโต้แย้งกับการสรุปสาเหตุแห่งอาชญากรรมทางจิตวิทยา เช่น สเคสเลอร์²⁶ (Schuessler) ได้ทดสอบบุคลิกภาพของอาชญากรปรากฏว่าผลของการศึกษาไม่ได้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมทางอาชญากรรมจะมีผลมาจากบุคลิกภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเหตุผล

²⁵Sheldon and Eleanor Glueck, op. cit., pp. 169-182.

²⁶Karl F. Schuessler and Donald R. Cressey, "Personality Characteristics of Criminals," American Journal of Sociology, LV (March, 1950), 483-484.

ที่ว่าอาชญากรรมมีสาเหตุทางจิตวิทยานั้นยังต้องการพิสูจน์จากนักจิตวิทยาอีกมาก

3. สาเหตุแห่งอาชญากรรมทางสังคมวิทยา สิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมไม่น้อยกว่าสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมนุษย์คนอื่น ๆ ลาคาสแซง²⁷ (Lacassagn) นักศึกษาชาวฝรั่งเศสเคยเขียนหนังสือเรื่อง "การเพิ่มขึ้นของการประกอบอาชญากรรมในฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1825-1880" ใ้กล่าวว่ สิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นศูนย์กลางที่ค้ำค้ำของวัฒนธรรมแห่งการประกอบอาชญากรรม สำหรับสาเหตุแห่งอาชญากรรมทางสังคมวิทยานี้ที่สำคัญคือสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ความหนาแน่นของประชากรและการเพิ่มของประชากร องค์ประกอบของประชากร อาชีพและการว่างงาน เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา สื่อมวลชน สงคราม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดและเหตุผลที่องค์ประกอบเหล่านี้ น่าจะเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม โดยจะกล่าวแต่เฉพาะองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

3.1 ความหนาแน่นของประชากรและการเพิ่มของประชากร จากการศึกษาสถิติต่าง ๆ ทั่วในประเทศและต่างประเทศพบว่า จำนวนประชากรยิ่งมากจำนวนอาชญากรรมก็ยิ่งสูง บางประเทศเช่น สหรัฐอเมริกาพบว่า ในปี ค.ศ. 1958 ถึง 1964 ประชากรเพิ่มขึ้น 10 เปอร์เซ็นต์ จำนวนอาชญากรรมเพิ่มขึ้นถึง 53 เปอร์เซ็นต์ ในประเทศไทยนั้น ในปี ค.ศ. 1948 ถึง 1957 พบว่า จำนวนอาชญากรรมเพิ่มเป็นช่วง ๆ เห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครการเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากประชาชนหนาแน่นขึ้น และมีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัย ซึ่งพบว่าในช่วงนี้อาชญากรรมเพิ่มถึง 3 เท่า ส่วนในต่างจังหวัดเพิ่มเพียง 50 เปอร์เซ็นต์²⁸

²⁷ A. Lacassagn, as cited by Walter A. Lunden, Crime and Criminal (Iowa: Iowa State University Press, Ames., 1967), p. 74.

²⁸ Walter A. Lunden, Crime and Criminals (Iowa: Iowa State University Press, Ames., 1967), p. 65.

เหตุผลที่ความหนาแน่นของประชากร และการเพิ่มของประชากรเป็นสาเหตุแห่งพฤติกรรมทางอาชญากรรมนั้น ชาย เสวีกุล²⁹ กล่าวว่า คนที่อยู่ในเมืองที่มีผู้อยู่หนาแน่น ความประพฤติและทัศนคติย่อมแตกต่างจากคนที่อยู่ในชนบท เพราะคนที่อยู่ในเมืองใหญ่ที่มีผู้อยู่หนาแน่นย่อมจะต้องประสบความตึงเครียด ความกดดันทั้งในทางจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ มากกว่าคนที่อยู่ในที่ ๆ มีผู้อยู่น้อยกว่า เพราะการดำเนินชีวิตต่าง ๆ มักดำเนินไปเรียบ ๆ กว่า นอกจากนี้ ทาร์ค³⁰ (Tarde) ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ Penal Philosophy ว่า ความประพฤติของมนุษย์นั้นเป็นการเลียนแบบหรือเอาอย่างกัน ฉะนั้นในเมืองใหญ่ ๆ ที่มีผู้คนพลเมืองอยู่หนาแน่น โอกาสที่คนจะเลียนแบบหรือทำตามอย่างกันก็มีมากขึ้น เพราะแบบอย่างความประพฤติมีมากมายทั้งดีและไม่ดี แลนเดอร์³¹ (Lander) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการกระทำผิดของเด็กกับความแออัดในครอบครัว (overcrowding) มีค่า 0.73 แต่เมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

²⁹ชาย เสวีกุล, อาชญาวิทยาและพันธุวิทยา (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514), หน้า 108.

³⁰Grabiell Tarde, Penal Philosophy, translated by Rapelje Howell from Philosophic Penale (New York: Little, Brown, and Company, 1912), as cited by Richard D. Knudten, Crime in Complex Society : An Introduction to Criminology (Illinois: The Dorsey Press, 1970), p. 245.

³¹Bernard Lander, Towards and Understanding of Juvenile Delinquency (New York: Columbia University Press, 1954), as cited by Marvin E. Wolfgang, Leonard Savitz and Norman Johnston, The Sociology of Crime and Delinquency (2d ed.; New York: John Wiley and Sons, Inc., 1962), p. 111.

บางส่วนพบว่ามีความสัมพันธ์ 0.0079 ส่วน เบิร์ต³² (Burt) พบว่ามีความสัมพันธ์ 0.77 และยังมีผู้ศึกษาวิจัยอีกหลายคน เช่น ชมิทท์ (Schmitt) รอนเซน (Ronsen) และ เทอร์เนอร์ (Turner) ซึ่งต่างก็สรุปว่า ความหนาแน่น (density) และความแออัดของประชากร (overcrowding) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำนายการเกิดของอาชญากรรมและแหล่งการกระทำผิดของเด็ก

3.2 องค์ประกอบของประชากร ที่สำคัญคือ อายุ เพศ และเชื้อชาติ จะพบว่าในสังคมที่มีอัตราส่วนของบุคคลที่มี อายุ เพศ และเชื้อชาติแตกต่างกัน จะมีอัตราการประกอบอาชญากรรมและประเภทของอาชญากรรมต่างกัน เช่นโดยทั่วไป จะพบว่าสังคมที่มีคนหนุ่มมากและคนแก่จะมีอัตราการประกอบอาชญากรรมน้อยกว่า สังคมที่มีบุคคลอายุระหว่าง 18 - 45 ปีมาก และอายุของผู้กระทำผิดก็จะแปรตามประเภทของอาชญากรรมด้วย เช่น ผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อบุคคลจะมีอายุมากกว่าผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ ในสหรัฐอเมริกาปี ค.ศ. 1963 มีเพียง 8.2 เปอร์เซ็นต์ ที่ผู้ถูกจับฐานกระทำความผิดมากนตายมีอายุน้อยกว่า 18 ปี แต่จะมีถึง 33.9 เปอร์เซ็นต์ ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี สำหรับคดีปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์ จะมีอัตราสูงในกลุ่มอายุ 20-24 ปี คดีลักทรัพย์ธรรมดาจะมีอัตราสูงในกลุ่มอายุ 15-19 ปี อาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์ซึ่งประกอบด้วยการฆาตกรรม ทำร้ายร่างกายและข่มขืน มีมากในกลุ่มอายุ 20-24 ปี และ 25-29 ปี³³ ในกรณีเรื่องเพศ จากสถิติส่วนใหญ่พบว่า ประเภทการกระทำผิดของเพศชายและเพศหญิงจะแตกต่างกัน เพศชายจะกระทำความผิดมากในคดี ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ พกหรือพาอาวุธ ส่วนเพศหญิงจะ

³²Cyril Burt, op. cit., p. 78.

³³Walter A. Lunden, op. cit., p. 119.

กระทำผิดมากในคดีโสเภณีหรือกระทำความผิดประเวณี³⁴ การที่อายุต่างกันและเพศต่างกันมีสาเหตุต่อการประกอบอาชญากรรมและประเภทของอาชญากรรมต่างกันนั้น มีผู้ให้ความเห็นว่า เนื่องจากความเกี่ยวพันทางสภาพสรีรศาสตร์และจิตวิทยา เช่น เพศชายมีร่างกายแข็งแรง หรือวัยกลางคนและวัยชราจะมีผลต่อความสามารถในการควบคุมอารมณ์ใดต่างกัน หรือการที่เพศหญิงถูกก็ดักกันมากกว่าเพศชายไม่ว่าจะเรื่องธุรกิจการงานต่าง ๆ หรือเรื่องเพศ เป็นต้น³⁵ ส่วนกรณีของเชื้อชาตินั้นจะพบว่า ในสังคมหนึ่งถ้าคนส่วนใหญ่มีเชื้อชาติหรือสัญชาติเดียวกัน พฤติกรรมต่าง ๆ ก็จะคล้าย ๆ กันตามปกติ แต่ถ้ามีหลายเชื้อชาติหรือสัญชาติแล้ว อาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและชนิดหรือประเภทของอาชญากรรม เช่นในสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1963 ในจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมทั้งหมด 4,259,463 คน พบว่า 69 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนผิวขาว อีก 31 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนผิวดำ แต่เมื่อนำข้อมูลมาแยกประเภทอาชญากรรมแล้วพบว่า ผู้ที่ประกอบอาชญากรรมประเภทฆาตกรรม 43.7 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนผิวขาว ส่วนอีก 56.3 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนผิวดำ³⁶ ซึ่งการแปรผันของอาชญากรรมตามเชื้อชาตินี้ เซลลิน³⁷ (Sellin) ได้ให้เหตุผลว่า เกิดจากการปฏิบัติวัฒนธรรมหรือประเพณีของชนกลุ่มน้อยที่แตกต่างไปจากชนส่วนใหญ่ ความคิดเห็น ความสนใจ ผลประโยชน์ต่าง ๆ จึงแตกต่างและเป็นปฏิปักษ์

³⁴ Elmer Hubert Johnson, Crime, Correction, and Society (Illinois: The Dorsey Press, 1968), p. 80.

³⁵ Mabel A. Elliot, Crime in Modern Society (New York: Harper & Bros., 1952), pp. 201-203).

³⁶ Walter A. Lunden, op. cit., p. 104.

³⁷ Thorsten Sellin, Cultural Conflict and Crime (New York: Social Science Research Council, 1938), p. 130.

ต่อกัน เป็นผลผลักดันให้เกิดพฤติกรรมทางอาชญากรรมขึ้น แลนเดอร์³⁸ (Lander) เคยทำการวิจัยที่บอลติเมอร์ (Baltimore) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการกระทำผิดของเด็กกับเปอร์เซ็นต์ของคนต่างชาติ มีค่า -0.16 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการกระทำผิดของเด็กกับเปอร์เซ็นต์ของคนผิวดำ มีค่า 0.70 ซึ่งมีค่าสูงมาก

3.3 อาชีพและการว่างงาน อาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนในการสร้างพฤติกรรมทางอาชญากรรมที่แตกต่างกัน เช่นชุมชนที่มีบุคคลอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์มากจะมีการเกิดอาชญากรรมน้อยกว่าชุมชนที่มีบุคคลอาชีพพ่อค้ามาก³⁹ เป็นต้น เกลสเซอร์⁴⁰ (Glaser) ได้เคยทดสอบสมมุติฐานที่ว่า อัตราการกระทำผิดของเด็กแปรผันกลับกับอัตราการว่างงาน ปรากฏว่ามีเพียงข้อมูลที่บอสตัน (Boston) ที่เกี่ยวกับอาชญากรรมลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและอาชญากรรมลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เท่านั้นที่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ไคทั้ง 2 ค่าก็ไม่มีนัยสำคัญ โดยทั่ว ๆ ไปแล้วการค้นพบส่วนใหญ่พบว่าอัตราการกระทำผิดของบุคคลที่มีอายุ 21-34 ปี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในทางบวกกับอัตราว่างงาน

3.4 เศรษฐกิจ เศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่น้อยเพราะเป็นปัจจัยที่สามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ได้ ถึงแม้จะมีนักวิชาการบางคนแย้งว่ายังมีอาชญากรจำนวนไม่น้อยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่ก็ยังประกอบอาชญากรรม และมี

³⁸ Bernard Lander, loc. cit.

³⁹ Daniel Glaser, Crime in The City (New York: Harper & Row Publishers, 1970), p. 73.

⁴⁰ Daniel Glaser and Kent Rice, "Crime, Age and Employment," American Sociological Review, XXIII (October, 1959), 679-686.

ครอบครัวที่ยากจนก็ไม่น้อยที่ประกอบสัมมาอาชีพด้วยดี ไม่คิดที่จะประกอบอาชญากรรม เหตุผลเหล่านี้ น่าจะเป็นข้อยกเว้น เพราะโดยแท้จริงแล้วปัจจัยทางเศรษฐกิจนั้นเป็นปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะหลายอย่าง เช่น รายได้ การไม่มีงานทำ สภาพในครอบครัวที่ไม่มีเวลามาอบรมดูแลเด็ก ฯลฯ เป็นต้น สิ่งที่น่าจะเป็นเหตุผลที่ดีที่สุดคือ เศรษฐกิจที่ไม่ดี จะทำให้เกิดภาวะอันเหมาะแก่การที่อาชญากรรมจะเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าธรรมดา เพราะคนเราเมื่อไม่สามารถแสวงหารายได้โดยวิธีถูกต้องให้พอเพียงสมฐานะ หรือให้ทัดเทียมต่อภาวะแวดล้อมของสังคม หรือประสบกับความผิดหวังในงานอาชีพก็จะทำให้เกิดความบีบคั้น ความกดดันทางอารมณ์ ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางอาชญากรรมได้ เบิร์ต⁴¹

(Burt) เคยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของครอบครัวที่ยากจนกับอัตราการกระทำผิดของเด็ก พบว่า มีค่า 0.67 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของครอบครัวที่ได้รับการช่วยเหลือกับอัตราการกระทำผิดของเด็ก มีค่า 0.50 นอกจากนี้ แลนเดอร์⁴² (Lander) ก็พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ครอบครัว ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานกับอัตราการกระทำผิดของเด็ก มีค่า 0.69 ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูง แต่เมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วนกลับมีค่า 0.0052 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์อันแท้จริงระหว่างเปอร์เซ็นต์ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่าอัตราการกระทำผิดของเด็ก อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาทฤษฎีและผลงานวิจัยอื่น ๆ ก็สามารถสรุปได้ว่า การกระทำผิดของเด็กและอาชญากรรมมีผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจอย่างไม่ต้องสงสัย ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของอริญ สุวรรณบุบผา⁴³

3.5 การศึกษา เนื่องจากการศึกษามีส่วนที่จะเสริมสร้างลักษณะนิสัย

⁴¹Cyril Burt, loc. cit.

⁴²Bernard Lander, loc. cit.

⁴³อริญ สุวรรณบุบผา, เรื่องเดิม, หน้า 132.

และพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ ภาวะของบุคคลที่คอยการศึกษาย่อมจะต้องมีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะการศึกษาจะเป็นเครื่องทำให้มนุษย์ฉลาด สามารถใช้ความคิดหรือวิจารณ์ญาณเพื่อดำเนินชีวิตตามแบบแห่งวัฒนธรรมที่ดี ดังนั้นถ้าสังคมใดสมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาคือ การกระทำนอกวิสัยที่น้อยลง โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและอนาคตของเด็กอย่างมาก ความสัมพันธ์ทางสถิติเกี่ยวกับการศึกษากับอาชญากรรมเคยถูกสังเกตหลายครั้ง เช่น เฟลชเชอร์⁴⁴ (Fleisher) เคยพบว่า ในหมู่พวกที่ออกจากโรงเรียนกลางคืน ผู้ที่ถูกจับกุมฐานกระทำผิดจะมีอายุอันเดียวกับพวกว่างงาน และมีอายุที่สูงที่สุดคือ 16 ปี ซึ่ง เจฟเฟอร์⁴⁵ (Jeffery) ได้ให้ความเห็นเป็นขบวนการว่า นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคืนจะกลายเป็นคนว่างงานและจะประกอบอาชญากรรมในที่สุด นอกจากนี้ เจฟเฟอร์ยังได้รายงานถึงการค้นพบของ เอมอส (Amos) เซาท์เวล (Southwell) และเกลสเซอร์ (Glaser) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างพวกที่ออกจากโรงเรียนกลางคืน พวกว่างงาน กับการปรับตัวเองผิด ๆ และพบว่า การเพิ่มขึ้นของเด็กที่ออกจากโรงเรียนกลางคืนกับเด็กว่างงานก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอย่างหนักในสหรัฐอเมริกา ส่วน เบิร์ต⁴⁶ (Burt) ก็ได้เคยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการกระทำผิดของเด็กกับอัตราเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ มีค่า 0.63 ดังนั้นอิทธิพลของการศึกษาและโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งต่อสาเหตุการกระทำผิดของเด็ก ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอิทธิพลของเศรษฐกิจ ครอบครัว และ ชาติเลย

⁴⁴Belton Fleisher, Economics of Delinquency (Chicago: Quadrangle Press, 1966), pp. 79-81.

⁴⁵C. Ray Jeffery, op. cit., p. 144.

⁴⁶Cyril Burt, loc. cit.

จากข้อค้นพบและข้อขัดแย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับสาเหตุแห่งอาชญากรรมทางสังคม-
วิทยาที่ ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า ทฤษฎีอาชญากรรมทางสังคมวิทยาก็มีข้อ
จำกัดเช่นเดียวกับทฤษฎีทางจิตวิทยา เพราะทฤษฎีหรือความคิดทางสังคมวิทยาไม่สามารถ
อธิบายความจริงบางอย่าง เช่นว่ายังมีบุคคลในสังคมอีกมากที่มีได้กลายสภาพเป็นผู้กระทำ
ผิดให้เห็นชัดเจนได้